

pa či eden ali drugi pov ne zraste, na svoj kvar ga siliš. Sečiva je najboljša za maloga kmeta. Črez leta njemi delo da, z največjim povom njemi plača i na slednje iz krompiša, burgunde itd. največ haska si vzeme v zimi, za sebe i za živino. Što ma več zemlje, naj li pova strmeno, ne samo za volo zrnja, tem bolje za slame volo. Najboljše seno ne more pri govedi nikdar punovredno nadomeščati slame. S tem ne pravimo, da bi seno ne bilo potrebna zimska hrana, samo na to ščemo kazati, da bi boljše bilo tū pa tam nevolne travnike gori zorati, pognojiti, en čas je povati, potem z novič v travnik pūstiti, bi boljše bilo, kak od leta do leta ž njih rožice pobirati.

Kit za lagve. Či lagev ma malo razpoklino na dogi, se z uspehom uporablja kit za lagve, šteri se napravi iz 25 delov loja, 20 delov voska, 40 delov svinjske masti in 25 delov presejanoga lesnoga pepela. To se vse dobro zmeša ino se poškodovano mesto na lagvi zamaže.

Svadba v Slov. Krajini.

Zvač (na Ravenskom), pozvačin (na Dolenskom). Pantlike, robce si navesi. Ma bučko. Na črevlaj zvončkeke. V rokah bot s ježom. Deco preganja, pse besi, stūdence meri. Pride k hiši, pita verta, či ga včasi pozna, či je gospodar doma. Naprej vzeme kakšo staro knigo ali paper, začne šteti: Od Vučko Marka sam poslani, naj vas i vašo familijo na malo goščenje pozovem, štero mo prišestno nedelo odvečera držali. Prineste s seboj trde mošnje, glasne gute, friške pete i ostre nože. Zato se nikaj ne zgovarjajte, ar mo meli dosta stroška. Že devet dni devet bab edno senico skūbe, štere meso dobite, perje pa okoli hrama nastelem, či bi šteri pijen grato i bi spadno. Šlo je vō 20 jagrov na jagrijo. Strelili so lisico, lesica spadnola na vuka,, vuk na jelena, jelen na ovco i ovca vu skledo. Ešče tri jagre smo poslali zverino strelat. Eden je slepi, drugi je plantavi, tretji pa nikaj ne vidi. Te slepi de strelao, plantav de lovio, šteri pa nikaj ne vidi, de noso. Mūra je pogorela, meli mo pečene ribe. Ne zgovarjajte se, ar vidite, ka mo meli dosta stroška. Potem ponūdi bučko verti i se doli sede. Na cesti ponūja iz druge bučke, vu šteroj je proso. Či štoj naglo šče piti, pune lampe njemi naleti prosa. Pri hiši je

inda sveta dobo 20—30 krajcarov. — Potem dale ide k drugoj hiši. Pozvani pošlejo na gostüvanje kokoši, piščance, rece, belice, kisilak, smeteno. Dekla je hren pala. Pride pozvačin i pravi: To je vrla dekla, joče se poleg hrena. — Pozvačin v Törnišči na gostüvanje vküp pobere deco, vu red postavi, vino njim da, naj kričijo. Či bi ne bilo mraza, ne bi bilo zime, ka pa bi te bilo? pita pozvačin. Sosed odpreto okno doli zapera, pride ta pozvačin i pravi: Kvar da tak brž doli zapirate, šteo sam vam mustače malo pogladiti s kožov ježa.

Gostüvanje na Goričkom. V Dolencih kda na pisanje idejo, sneha sebov pogače nosi. To so, prej, snehinske pogače: za srečo. Že polnoči idejo k snehi z mužikov. Okolidevete võre prido k meši. Z mladoženci prideta dva fašenka oblečeniva, eden za moška, drugi za žensko, obadva sta moška. Na placi pred cerkvov norije delata. Po meši na poposki dvor prido z mužikov. Držban ma bot, ne njem robec i korino, rogõv se zove. Pred mešov ga prek da goslarom, oni skrb majo na njega. Po meši rogev posvadbica dobi, ona pleše z njim i skače. S poposkoga dvora idejo v krčmo. Svadbica skače i juvče; večer idejo k snehi. Drugi den idejo na dom mladoženca. Kda idejo, ozdaleč proti njim pridejo z bõrklami, z omelom kak peč pomečejo. Ednoga drugoga pošprickajo, lahko so ne naše vere. Doma je ne püstijo notri. Ka ste za lüdi? pitajo. Dobri. Odked? Mate pravico? Što je podpisani? Plebanošovo ime povejo. Pa što več? Za civilnoga zakona so pravili ime notariuša. Potem je notri püstijo. K stoli si sedejo. Dva starišina poleg eden ovoga, potem mladoženca, starišica, družban i posvadbica. Obrvim je župa. Jako dobra. Potem govedina mrzla z repov rudečov. Povitice genjene, na njih meso. Zelje z mesom. Celo noč jejo i pijejo. V gojdnõ sneha pomeče hišo. Pleve njoj skoz notri nosijo, da duže de pometala. Po zelji: Primi bratec kupico. Na tanjeri vrtanek, dar snehi. Te pa mužikaške pridejo k stoli pobirat. Z bosmana od snehe dobi vsaki eden falat, to je, prej, dar. Bio je eden madjar v Būdinci na gostüvanji. Čüdno se je njemi vidlo, da so obrvim prinesli kolbase, potem pa župo. Popevali so, prej, slobod jemali, jokali. V Dolenci ne poznajo pozvačina. Ne zovejo prvle. Zdavanje je inda v tjedni bilo z mešov. Zdaj že začnejo v nedelo zadvečera priti. Po zdavanji idejo v krčmo Tam so do večera. Te domo idejo. Te idejo goste zvat, po pet, kelko je že pozvanih. Vu vsakoj pozvanoj hiši pravijo: K redi bojte. Kda nazaj ide, znovič zove, lepše je, či vküp pridejo. Pozvani bogajo, ovak bi pravili da se njim ceringa vnoža. Inda sveta so prvle pozavali pa so

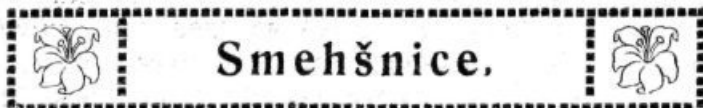
prinesli meso, šunko, perece. S tov navadov so henjali. Svoje je, prej, jo. — Prvle, kak idejo od hiše snehe, k mladoženci, naprej pošlejo, kokoš. Sneha sebov nese dare, vrtonke (perece), platno, robce, da na konci pri hiži mladoženca razdeli med starišini, posvadbicami i družbani. Na boti nesejo dare, šteroga od trama sterejo. Sneha, kak pride v hišo, najobprvim ide po vodo, dostakrat daleč vu kakšo grabo.

Gostüvanje na Dolenskom. Prvle, kak k zdavanji idejo, zaročena pravi zaročniki, naj on bode mekla, ona pa sekira. Te de, prej, mož vrli. — V Törnišči k zdavanji idejo v nedelo pred mešov. V soboto v — noči — pelajo omar snehinski s velikim kričom. Z cerkvi svadba k snehi ide. Pozvačin znovič zove goste. Okoli štrte vöre se začne gostüvanje. Naprej sedi mladi par, starišnje i posvadbice: male dekličke do 12 let, belo oblečene. V Törnišči, v Beltincih, Čerenšovcih velke posvadbice nega. Družbanje ne sedijo za stolom, oni dvorijo, tak i pozvačin. Pred jestvinov starišin mladoženca na glas moli stolni blagoslov. Najobprvim je govenjska župa, zatem meso s hrenom na vhrnji (smetuni.) Potem zelje s braskim mesom. Starišin mladoženca gori stane i pravi: Draga svadba, či je mala, naj bode pri Bogi Oči draga. Potem pride: kokošeča župa, vu njoj cela kokoš. Gosti si jo sami razrežejo. Znovič stane starišina mladoženca i pravi: Blažene device Marije ime, štera nam je porodila Jezusa, sebi na veselje nam na dūšno zveličanje. Potem pride drugo meso, fanki. Pred kašov stane starišina snehe i pravi: Draga svadba, prosim našo snejo darüvati. Šteri pet forintov, šteri 3 forinte, eden forint tüdi slobodno date. Nato stane sneha, küšne mladoženca, posvadbice, starišine, potem vu redi vse goste, ki jo obdarüjejo. Potem pridejo povitice kisilakove, makove. S tepsijov vred je na stol de-nejo. Potem pečeni piščanci, rece, brasko meso i kolbasi. Na slednje pride Bosman. Na njem rože (cmer). Na bosman čtejo evangelijom vüzemskoga ponedeljka. Polovico bosmana razdelijo gostom, orehe razzsiplejo po hiši — deci. Potom prinesejo vodo, brisačo. Starišina pravi: To je čista voda z Jordana, vu šterof je sv. Ivan Kristuša krsto. Či se je šteri dnes nej mujvao, naj se zdaj muje. — Na gostüvanji se dosta pleše. Polke, valcere radi majo. Je i narodni ples: „Marko skače“: Eden pleše, drugi po-pevajo. Te ples že z navade ide. Okoli polnoči mladoženec s snehov na počinek odide, z vekšega vu štalo. Gosti dale vküp ostanejo. Drugi den v pnedeljek ide v Törnišči sneha v cerkev, k spelavanji, kda domo pride, podne na kopanji krüh pa pogače deli deci. V Dolenci je spelavanje včasi po zdavanji. Prava je Törniška navada.

Drüge navāde. V Törnišči notri pošlejo ednoga dečka s krblačov na glavi i pitajo: To je? Dajo njemi jesti, piti pa ga vö lüčijo. Notri pošlejo posvadbico i pitajo: To je? Odgovorijo: Skoro. — Potem se primleta mladoženec, sneha, družban i posvadbica pa notri plešejo. Odgovorijo: To že. — Nikda so starišini dosta znali gučati. Zdaj že mladi neščejo poslühšati, samo bi plesali. Prvle je ne vsaki za starišina bio. Zvüna roda so dostakrat zvali. Zdaj je že vsaki dober. Kda od zdavanja iz cerkvi idejo, sneha se na Ravenskom dotekne moža, da de nad njim oblast mela. Domo idoč se pašči pod streho, da prvle pride, liki on, ar mož ne de na drüge gledo. — Se zna, ka je to prázno-verna prepovedana šatringa. — Pri Sv. Jürji po zdavanji v cerkvi vino pijejo pri oltari. Posebno Nemci majo to navado.

Bosman. Velke pogače, nacifrane, vse fele forme i testá. Cmer to je püšli z papira so na njem. Prvle, kak razno odidejo gosti, ga razrežejo i vsakomi dajo. Ali ga pojejo ali domo nesejo. — Okoli Sobote bosman krstijo. Po dugih prošnjah sam zvedo, kak se to godi. Pri peči si eden belo janko na sebe potegne, glavo drži, kak maček. Družban pa posvadbica držita bosman. Na bosmani je z papera pop s belov srakicov, knjigo drži vu rokah i drüge podobe. Začne se krst. Vu belo oblečeni pita: Odked je to dete? Posvadbica odgovori: Odked je to dete? Si baba nora? Pita ov dale. Ona odgovori: Si baba nora? Na slednje s vodov poškropi bosman. Eden se pa s meklov po njegovom hrbti spüsti.

„Prvičüvanje“ se na tretji, štirti den vrši ali prvi svetek ali nedelo po gostüvanji. Na Dolenskom pravijo „prvešče“ (Črensovci) i pridejo vküp samo bližanji rod i ki so kakšo službo vršili na gostüvanji, kak družban, zvačin, posvadbica, starišina i posnehhalja. — Dosta lepih navad je na naših gostüvanjeh a so tüdi slabe. Najslabše je na Dolenskom vnogi ples i povsod to, ka brez pijanstva se skoro ni edno ne dokonča. — Lepe nevade držimo gor, slabe odpravimo.

Kolinske dogodbe.

Tühinec je pitao kolinskoga nošača:
„Povejte mi, kde bi se dao lahko briti?“
„Po bradi“, je bio kratki odgovor.